

Tízéves évfordulója van az idén két szomorú eseménynek. Borsod-Abaúj-Zemplénben a 2010. május-június hónapokban történt minden idők legkritikusabb ár- és belvízi katasztrófája. A soha nem látott vízmennyiség még a legtapasztaltabb szakembereket is meglepte. A 7000 lakosú Felsőszolca 95 százaléka víz alá került, több mint 200 ház dőlt össze, mintegy 1800 rongálódott meg. A Kós Károly Egyesülés építészei is részt vettek a kárfelmérésben, majd mintatervek készültek az újjáépítéshez. Ugyanebben az évben, október 4-én következett be hazánk legsúlyosabb ipari szerencsétlensége és környezetkárosító katasztrófája: a MAL Zrt. vörösiszap-tározója átszakadt, 40 km²-en terült szét a lúgos, maró hatású vörösiszap Kolontár és Devecser térségében. Tíz ember hunyt el, száz fölött volt a sérültek száma. Három településen több száz épület vált lakhatatlanná, a természetkárosítás felbecsülhetetlen mértékű volt.

E lapszámban az évforduló kapcsán bemutatjuk Csóka Balázs egykori vándorépítész, aki mindkét helyreállításban tevékenyen részt vett. A vészhelyzet kezelésében komoly szerepe volt a Magyar Máltai Szeretetszolgálatnak. Adányi Lászlót, a Szeretetszolgálat programvezetőjét kérdeztük múltjáról, jelenéről, tapasztalatokról. Mindkét katasztrófában összefogott az ország. A helyreállítás és újjáépítés a világban alig tapasztalható rövid idő alatt, Devecseren és Kolontáron példátlan szociális és kulturális tartalommal valósult meg. Tíz év távlatából tekint vissza az eredményekre, tanulságokra a mintatervek kapcsán Turi Attila, az újjáépítés egyik vezetője, Devecser város egykori főépítésze az *Adaptálás művészete* című írásában.

„Adaptálható-e a művészet? Ha sokszorozásnak tekintjük a mintatervet, akkor az títusterv, és a válasz nem. Ha az építészetet nem tárgyalóalkotásnak, szépen csomagolt terméknek tekintjük, akkor a válasz igen. Az építészet több mint művészet, a legnehezebb, hétköznapi, megkerülhetetlen alkotások sorozata, melyben az egyes elemek, az elemeken belül azok részletei egymás melletti viszonyukban is képesek hatni. Mint egy zeneműben a különböző módon felcsendülő, halkuló, visszhangzó hangok, effektusok. De más művészeteknél az egyes alkotások sora legfeljebb életműveket (utcák), korszakokat (város) hoznak létre a szellemiség világában, míg az építészetben ez látható, belakható, tapintható, minden érzékszervünkkel érzékelhető világgá válik.”

(Turi Attila)